

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Надя Миронова, УНСС- София

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност **‘професор’**
във Висшето училище по застраховане и финанси

по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки,
научно направление 3.7, „Администрация и управление (Бизнес комуникации и управление на
личностното развитие)“

В конкурса за ‘професор’, обявен в Държавен вестник, бр. 30 от 15.04.2022г. и в интернет-страница на Висшето училище по застраховане и финанси, като кандидат участва доц. д-р Даниела Илиева от Висшето училище по застраховане и финанси.

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № 167 от 25.07.2022 на Ректора на Висшето училище по застраховане и финанси съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘професор’ във ВУЗФ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7, „Администрация и управление (Бизнес комуникации и управление на личностното развитие)“

За участие в обявения конкурс са подали документи единствен кандидат/-и: Доц. д-р Даниела Николаева Илиева, ВУЗФ

Представеният от доц. д-р Даниела Илиева комплект материали на електронен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ и включва следните документи:

- Молба
- Автобиография
- Копие от бр. 30 от 2022г. от Държавен вестник с обявата на конкурса.
- Копие на дипломата за притежаваната образователна и научна степен „доктор“.
- Документи за заеманата академична длъжност „доцент“.
- Основен монографичен труд с резюме и две рецензии.
- Списък на публикациите след заемането на академичната длъжност „доцент“.

- Резюмета на български и английски език на публикациите след заемането на академичната длъжност „доцент“.
- Разделителни протоколи за съвместните публикации.
- Доказателства за ръководство на докторанти.
- Доказателства за ръководство на научни проекти и други изследователски задачи.
- Справка за изпълнението на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“.
- Справка за оригиналните научни приноси в трудовете.
- Справка за цитиранията (без автоцитиранията).
- Удостоверение за изискуем академичен стаж по чл. 33, ал. 1, т. 2 от вътрешния правилник на ВУЗФ.
- Удостоверение за трудов стаж.
- Справка за учебна натовареност за периода 2017-2022.
- Други сертификати, удостоверяващи професионален и експертен опит.
- Формуляр за съгласие за обработката на личните данни във връзка с участието в конкурса.

Кандидатът доц. д-р Даниела Илиева е автор на над 35 публикации след назначението на длъжност „доцент“, като за участието в конкурса е приложила общо 12 научни труда, от които 2 монографии на български език с по две рецензии всяка – „Управление на личностното развитие“ (2022) и „Комуникация навреме и на място“ (2020) - съответно в обем от 162 и 270 страници, 1 книга на български език с две рецензии – „Усъвършенстване на презентационни умения“ (2022) – 128 страници, и 9 научноизследователски разработки – 4 на английски език и 5 на български език, 6 самостоятелни разработки и 3 в съавторство, за които са представени разделителни протоколи. Представени са и документи (във вид на служебни бележки) за академична натовареност, за участие в и ръководство на 24 международни проекта, за ръководство на 4 докторанти, както и други сертификати, удостоверяващи професионален и експертен опит в сферата на НЛП, коучинг, Artificial Intelligence, и др.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Даниела Илиева е доцент във Висшето училище по застраховане и финанси (ВУЗФ), преподавател в Богословския факултет на Софийски университет, както и в Университета по библиотекознание и информационни технологии (УНИБИТ). Академичната си кариера започва в катедра „Управление“ на УНСС като асистент преподавател, където защитава докторантура. Паралелно е преподавала и в програмата на университета Шефилд в България, където

води пет дисциплини. Доц. Илиева води лекционни курсове в бакалавърска и магистърска степен по „Мениджмънт“, „Управление на човешките ресурси“, „Корпоративна социална отговорност“, „Бизнес комуникации“, „Организационно поведение“, „Умения за водене на преговори“, „Бизнес етикет“, „Презентационни умения“, „Бизнес етика“ и др.. Част от лекциите ѝ са на английски език.

Доц. Илиева е била научен ръководител на четири (4) докторанти, които успешно са защитили ОНС „доктор“.

Доц. Илиева успешно съчетава бизнес и академична кариера като изпълнителен директор на Фондация „Право и Интернет“ – неправителствена организация работеща на национално и международно ниво в областта на право, свързано с информационни и комуникационни технологии, киберсигурност, изкуствен интелект, лични данни, детско правосъдие и други чувствителни за обществото теми.

Тя е експерт по Международен туризъм и хотелиерски мениджмънт (ITM Austria), има бакалавърска степен по Бизнес администрация (European University) и магистърска степен по Маркетинг (УНСС). Освен това е доктор по Икономика (УНСС) и е добила академичната длъжност доцент по Мениджмънт на бизнес процеси и бизнес комуникации с основен академичен труд книга на тема „Mentoring: process, guidelines and programs“ („Менторството: процес, насоки и програми“) във ВУЗФ.

Доц. д-р Даниела Илиева е също професионален трейнър – консултант по Бизнес етикет и международен протокол, сертифицирана от EUROPROTOCOL – The European School of Protocol (Брюксел, Белгия). В допълнение е сертифициран трейнър по Невро-лингвистично програмиране (НЛП) и мастор по Коучинг, акредитирана от Международната НЛП Асоциация, Американския НЛП Борд, Американския Борд по Хипнотерапия, както и от Европейския консул по менторство и коучинг. Профилът ѝ включва богат опит с бизнес етикет и протокол, бизнес коучинг, мениджмънт на бизнес процеси, бизнес комуникации, межкултурни комуникации и презентационни умения. Доц. Илиева е гост-лектор за различни академични и бизнес събития. Тя е единственият трейнър и преподавател в България, който комбинира областите НЛП, модерен бизнес етикет, международен протокол и управление на имиджа. Сред нейните клиенти са Microsoft, Sitel, Pepsi, TRACE, Novartis, Junior Achievement, Unitcargo, Pipe System, Български зъболекарски съюз, Сдружение на фамилия бизнес, Института по публична администрация, Post Bank, Evrotrust, Столична община, верига аптеки PharmaStore, големи кантори, както и други частни и правителствени организации.

Биографията потвърждава, че доц. д-р Даниела Илиева е реализирал се учен и практик, научен ръководител, мениджър, преподавател и експерт в областта на управлението, бизнес комуникациите, управлението на проекти, управлението на човешки ресурси и управление на личностното развитие.

На основание на приложените професионални биографични данни може категорично да се твърди, че професионалната, научната и академичната квалификация на кандидата, изцяло съответстват на обявения конкурс за „професор“ на ВУЗФ.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Представените от кандидата научни трудове напълно отговарят на тематиката в обявения конкурс и са посветени на изследвания върху проблемите на управлението, бизнес комуникациите и управлението на личностното развитие.

От представената справка е видно, че кандидатът е активен преподавател в няколко университета с доказателства за разработени и водени курсове в бакалавърски и магистърски програми. Забележително е научното ръководство на четири защитили докторанта, както и текущото научно ръководство на още трима.

3.1. Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

Основен хабилитационен труд е монографията на тема “Управление на личностното развитие” - задълбочено научно изследване в обем от 162 страници, позоваващо се над 200 литературни източници. Главното послание на проучването е да се осигури разбиране и да се предостави доказателство, че съществува подценяване на принципа за себепознанието като основа за личностно и кариерно развитие, както и на принципа за удовлетвореността и благо състоянието на индивидите. Основен акцент се поставя върху себепознанието и върху значимата ролята на учителите, университетските преподаватели и менторите в този процес.

Основната теза е, че само личност, която познава себе си, своите таланти и своите силни страни, личност, която живее и работи в синхрон със заложбите и дарованията си, може да постигне благосъстояние, успех и удовлетворение в различните области на живота. Монографията разглежда както многобройните аспекти на личностното развитие, така и някои организационни тенденции за утвърждаването и напредъка на личността в професионалната кариера и в живота като цяло. В първа глава на монографията авторът прави теоретично въведение и анализ на терминологията, свързана с развитието на личността, хронологичен анализ на личностното развитие, предизвиква дискусия върху процесите на личностно развитие,

прави анализ на формирането на ценностната система и въвежда концепцията well-being. Във втора глава се представя личностното развитие в организацията в контекста на кариерното развитие, управлението на таланта, менторството, коучинга и организационните програми. Авторът прави анализ на менторството и коучинга като инструменти за личностно развитие. Трета глава представя създадени от автора програми за личностно развитие в училища и университети в помощ на учители и преподаватели.

Приемам изведените научни приноси, а именно:

- Разширено е полето на научно познание в четири изследователски области: управление на човешките ресурси, организационно поведение, управленска психология и кариерно развитие, чрез доказване наличието на връзки между фактори на образованието, семейната среда и управлението на човешкия капитал в организациите.
- Създадена е нова концепция, която свързва себепознанието, натрупано в резултат на възпитанието и системата за образование до 21-годишна възраст на индивида с управлението на представянето след 21-годишна възраст.
- Въведен е нов термин и методика за личностно развитие, основана на well-being – благосъстояние.
- Проучени са актуални програми за развитие и управление на таланти в български и международни организации, функциониращи в България.
- Създадени са модели и програми за личностно развитие в училищна и университетска среда.

Монографичният труд представлява завършено научно изследване и може да послужи за създаването на университетски курс в бакалавърска и магистърска програма.

3.2. Приноси (научни, научно-приложни, приложни) и цитирания

Приемам обособените научни приноси в трудовете, като откроявам приноса на автора за обогатяването на научното познание в областта на себепознанието, личностното развитие, формирането на ценностната система, изборът на образование и кариерна ориентация. Многократно са разгледани и анализирани отношенията ученик-учител и са представени комуникационни техники, актуални насоки и иновативни модели за усъвършенстване и подобрене на тези отношения. Представени са разнообразие от инструменти за подобрене на образователната система в България, позовавайки се на проучване на модели и добри практики. Представени са връзките между образованието и технологичното развитие, както и начини за подобрене на средата. Обогатено е научното познание в областта на менторство, коучинг и

други техники, развиващи и подпомагащи междуличностните отношения и личностното развитие.

В книгата „Усъвършенстване на презентационни умения“ авторът прави оригинално изследване на презентационните умения в областта на организационно поведение, бизнес комуникация и управление на човешките ресурси, като в резултат извежда ключови презентационни умения и създава оригинална методика, отчитаща индивидуалния времеви ресурс на обучавания, с цел усъвършенстване на презентационните му умения.

В монографичния труд „Комуникация навреме и на място“ приносните моменти на автора се изразяват в систематизация и доразвиване на теоретичните постановки за социалната икономика и ролята на комуникацията, пречупени през призмата на динамичната и конкурентна обкръжаваща среда, както и развитие на теорията за комуникационния мениджмънт, като е изведена и разработена авторова парадигма за измерване на специфични умения и фактори, които влияят за тяхното развитие. Разработен е методически инструментариум за оценка нивото на комуникационни умения за постигане на лични, академични, професионални и стратегически бизнес цели, както и концептуална рамка и специфични умения за комуникация в комплексна среда. Представени са резултати, които разкриват възможността за приложение на различни комуникационни техники за самоусъвършенстване на индивида.

Кандидатът има **рубрика** в списание „Предучилищно и училищно образование“ и от публикациите е видно, че работи в насока управление на личностното развитие още от училищна възраст, като подпомага работата на учителите.

Справката за **цитиранията** показва, че публикациите на Д. Илиева имат широк отзвук в научната литература – видно не само от представените от кандидата цитирания, но и от справка в научните бази данни.

4. Оценка на личния принос на кандидата/-ите

Според представената документация категорично мога да открия наличието на ясен личен принос на кандидата доц. д-р Даниела Илиева в съответните публикации, както и факта, че формулираните приноси и получени резултати, са нейна лична заслуга.

5. Критични забележки и препоръки

След запознаването ми с представените материали, не установих наличието на пропуски, неточности или противоречия. Бих препоръчала разработването на университетски курс по темата за Управление на личностното развитие. Считаю, че такъв курс би имал стойност както за развитието на студентите, така и за имиджа на университета.

Препоръчвам на доц. д-р Илиева да насочи своите усилия за публикуване на научни статии в списания, индексирани в SCOPUS и Web of Science.

6. Лични впечатления

Имам лични впечатления от преподавателската дейност на доц. д-р Д. Илиева в УНСС, където заедно с нея разработихме нова дисциплина „Корпоративна социална отговорност“, която и до днес е част от учебната програма на специалност „Бизнес администрация“ и наложихме иновативни образователни практики чрез съпътстващи обучението инициативи, в които студентите продължават активно да участват.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от кандидата доц. д-р Даниела Илиева, както и личните ми впечатления от научната и преподавателската и дейност *отговарят на всички количествени и качествени изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ВУЗФ.*

Кандидатът в конкурса е представил **достатъчен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“ и назначаването на длъжност „доцент“. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили национално и международно признание като представителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от национални международни академични издателства. Теоретичните ѝ разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. *Научната и преподавателската квалификация на кандидата е несъмнена.*

Постигнатите от доц.д-р Даниела Илиева *резултати в учебната и научно-изследователската дейност, напълно съответстват на Правилника на ВУЗФ за приложение на ЗРАСРБ.*

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята категорична **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Академичния съвет за избор на доц. д-р Даниела Илиева на академичната длъжност „професор“ във ВУЗФ по професионално направление 3.7. Администрация и управление (Бизнес комуникации и управление на личностното развитие).

8.08.2022г.

Рецензент: проф. д-р Надя Миронова